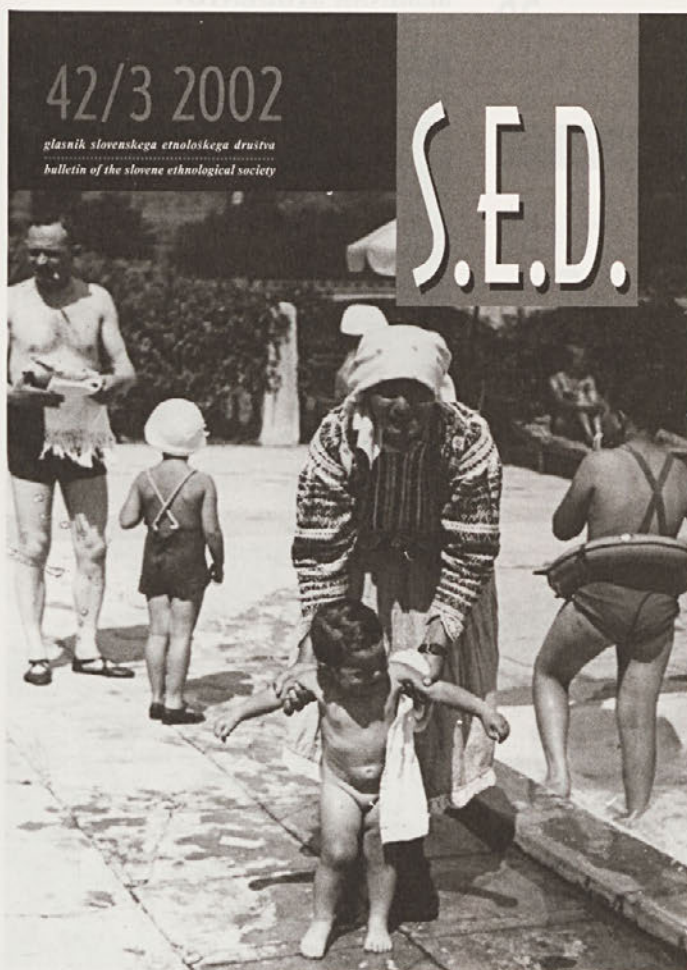

Iz ozadja

Po dolgem času spet ena netematska številka Glasnika! Torej bera različnih prispevkov, tokrat nekoliko številčneje uvrščenih predvsem v rubriko Razglabljanja, med katerimi ni mogoče slediti neki rdeči niti. Toda tudi tokrat to ni čisto res. Skupna točka (vsaj) nekaterih prispevkov je v strokovnem besednjaku (vse bolj) pogosto uporabljan, a redko razložen, opredeljen pojem kulture. Pojem, ki sodi nekako v tisto vrsto samoumevnosti, kot so tradicija, dediščina, identiteta ..., o katerih dostikrat tudi etnologi govorimo in pišemo brez pomislov. Da pa gre za »velik problem v družboslovju«, nas opozarja (tokrat češko) gostujoče pero dr. Hane Novotne z Univerze Hradec Kralove, ki je svoje strokovno delo začela sicer na področju muzikologije, a ga v zadnjih letih (tudi v okviru raziskovanja afriških študij in socialne antropologije na Univerzi v Pardubicah) razširila na teorije kulture. Z njimi se spopada tudi dr. Rajko Muršič, ki skuša gordijski vozeli oziroma omenjeni »problem« (ne)uporabe pojma kultura v strokovnem besednjaku presekati, poleg svojega besedila pa je za objavo posredoval tudi pri kar nekaj drugih člankih tokratnega Glasnika, za kar se mu najlepše zahvaljujem. Iz tega razdelka naj opozorim le še na kulturi v sodobnosti skorajda vzporeden pojem globalizacije, ki se pojavlja če že ne v naslovih, pa zagotovo v kar nekaj besedilih – večinoma kot iztočnica za različna razmišljanja o odnosu med lokalnim in globalnim (ter posledičnih dejanjih) v času približevanja Evropski uniji.

Obzorja stroke tokrat poleg poročil in recenzij prinašajo novost, posebno podrubriko, namenjeno vprašanjem in odgovorom, povezanim z etičnimi zagatami etnološkega (raziskovalnega, muzejskega, konservatorskega ...) dela. Poleg kulture kot temeljnega pojma, ki ga pri svojem delu uporabljamo (tudi) etnologi, so ena najbolj osnovnih in dostikrat najbolj perečih tudi vprašanja v zvezi s profesionalno etiko: kaj je »fer« odnos do informatorjev, ali ni opazovanje kot ena temeljnih metod etnološkega raziskovalnega dela svojevrstno »delo pod krinko«, čemu naj dam prednost: etnologiji ali muzeju, v katerem sem zaposlen in me tudi plačuje za opravljeno delo ...? Z oblikovanjem etičnega kodeksa, ki bi pomenil kompas pri reševanju podobnih dilem, se ukvarjajo predvsem posamezne kolegice etnologinje, njihova najnovejša prizadevanja in predlogi pa so bili predstavljeni tudi na pomladnem etnovečerju (o čemer si lahko več preberete ne društvenih straneh, v jesenski številki pa lahko pričakujete tudi daljše prispevke referentk in prečiščeno ter dopolnjeno različico kodeksa). Tu je bila dana tudi pobuda, da bi napotke, predloge za razrešitev takšnih in drugačnih vprašanj, povezanih z etiko, iskali tudi s posredovanjem Glasnika. V uredništvu se bomo tako potrudili, da bomo vprašanja (oziroma da bomo najprej prišli do njih) posredovali kolegom strokovnjakom in jih naprosili, da nanje odgovorijo v pisni obliki, oboje (vprašanje in odgovor oziroma mnenje) pa objavili na etiki namenjenih straneh (seveda bi bilo idealno, če bi besedila kapljala kar sama od sebe ...). Nikakor pa s tem ne mislim, da bi z enim odgovorom odpravili »težavo«. Nasprotno, pobožna želja je, da bi podrubrika zaživela kot nekakšna pisma bralcev, s komentarji, pripombami k neki temi. Podobno kot to počnejo pri denimo American Anthropological Association (Ameriškem antropološkem združenju) – na kar je na omenjenem etnovečerju opozorila dr. Mojca Ramšak – na spletnih straneh katerega so na voljo tudi primeri etičnih dilem in odgovorov oziroma komentarjev nanje (naj samo spomnim, da ima tudi Slovensko etnološko društvo svoje spletne strani, v okviru katerih se ponuja podobna možnost). V Glasniku sezono odpirajo muzejska vprašanja, nadaljnje življenje podrubrike pa bo, kot pri večini drugih reči, odvisno predvsem od vas, bralcev Glasnika.

In še zadnja, a še zdaleč ne najmanj pomembna stvar, na katero želim v uvodniku posebej opozoriti – preden se dejansko lotite tega, kar vam ponuja kazalo – so natančnejša navodila za navajanje virov in literature. Gre za konkretizacijo napotkov, še pred nedavnim (v okviru sedanjega uredništva) bolj ohlapno povzetih po Slovenskem pravopisu, katerih namen pa ni, da bi vam in nam samo še zagrenili (beri: zakomplicirali) objavljane v Glasniku – ampak nasprotno. Težnja (prošnja) po poenotenju se namreč, vsaj kolikor je očitno tudi iz uvodnikov prejšnjega uredništva (gl. npr. Glasnik SED let. 53, št. 1), pojavlja stalno in občasno iztisne tudi na papir. Z navodili, kako prispevke tehnično urediti. Glasnik kot eno od štirih etnoloških publikacij na Slovenskem (poleg Traditions, Etnologa in Studie Mythologica Slavica) svet za humanistiko pri ministrstvu za šolstvo, znanost in šport namreč uvršča med revije prve kategorije oziroma tiste, ki so vključene v specializirane mednarodne bibliografske zbirke. To pa pomeni predvsem, da si je za njegovo kakovost treba nenehno in vse bolj prizadevati – ne le z vsebinsko kakovostnimi prispevki, ampak tudi z neko v temelju urejeno in poenoteno obliko, ki pa nazadnje, če sprejmemo pravila igre, za vse pomeni manj morda včasih tudi pikolovskega preigravanja (v slogu: »Prosim, če dopolnite še to in to stran, to in to založbo ...«) in več posvečanja najpomembnejšemu – vsebini.

In prijetno branje!

mag. Mateja Habinc